

Felek Beni Okyanustan Aşırdı

Orhan Gazi

—
Anı
—

Orhan Gazi, 1944 yılında Samsun'un Ladik kazasının Ahmetsaray köyünde dünyaya geldi.

İlkokul günlerini Samsun'un kazalarında geçirdi. Babasının memuriyeti nedeniyle 1960 Eylül'ünde Trabzon'a tayin oldular. Asıl adı "BATTAL GAZİ ORHAN" olan sanatçı, Trabzon'da okul yıllarında dahi Türk halk müziği dalında halkevi çalışmalarına katılarak bu yönde kendini geliştirdi. Okulu bitirdikten sonra askere alındı, 1966 yılında askerlik hizmetini bitirip bir yıl sonra evlendi.

Halkevi çalışmalarından kopmayan sanatçı, İnci ve Çağlayan gazinolarında program yapmaya başladı. Trabzon'da on yıl kaldıktan sonra 1969 yılı Eylül'ünde memleketi Samsun'a geldi.

Samsun'da da bir Türk halk müziği grubu oluşturup Samsun Teras Aile Gazinosu'nda solist olarak programa başladı. İki ay kadar çalışıp başarılı programlara imza attı.

10 Haziran 1970 tarihinde işçi statüsüyle Avustralya'ya gitti "ORHAN GAZİ" adıyla kendisini Avustralya'daki vatandaşlarımıza mal eden sanatçı, orada birçok çalışmaya imza attı. 1975 ve 1977 yıllarında iki plak çıkardı. Çok yönlü bir kişiliğe sahip olan sanatçı, tiyatro oyunculuğu da yaptı.

Kırk üç yıl Sydney'de yaşayan Orhan Gazi, vatan hasretine dayanamayıp 2013 yılında yurda kesin dönüş yaptı.

Sanatçı evli olup, iki kızı ve beş torunu vardır.

FELEK BENİ OKYANUSTAN AŞIRDI

Yazan: Orhan Gazi

Editör: Sevim Erdoğan

Yayın hakları: © 2022 Dođan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ő.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Ağustos 2022 / ISBN 978-625-8474-26-8

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı ve sayfa uygulama: Taylan Polat

Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnŐaat San. ve Tic. A.Ő.

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.

Güven İş Merkezi, No: 6/13 Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 446 05 99

Sertifika No: 52729

Dođan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ő.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 ŐiŐli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Felek Beni Okyanustan Aşırdı

Orhan Gazi

İçindekiler

Başlarken.....	7
Beşiri'deki çocukluk yıllarım.....	9
İlkokula başlayış - 1950	14
Samsun ve babamın seyrüseferleri	15
Trabzon yılları.....	17
İlk grubumuz: Mavi Yıldızlar	20
İstanbul macerası.....	22
Yeniden Trabzon	23
Yurtdışına müracaat.....	25
Yolculuk başlıyor.....	29
Fabrika hayatı başlıyor	34
Sosyal yaşamın başlaması ve "Avustralya Türküsü"nün doğuşu.....	38
Türk Cemiyeti çalışmaları	44
İlk Anzak yürüyüşüm ve spor kulübü çalışmaları	48
Gece kulübünde program	51
Tiyatro çalışmaları.....	54
Avustralya'da ilk Türk plağının yapılışı ve konserler	56
Zeki Müren konserinde sahne alıyorum.....	59
Hikmet Feridun Es ve eşiyle tanışıyorum	62
Biraz da politika.....	64
Avustralya'nın yerlileri Aborjinler	66
Türkiye'den bir misafir: Zorbay Kalkan	68
Sydney'de ilk Türk restoranı: Comet	70
Ali Rıza Köprülüleroğlu ile tanışma ve Türk Musiki Derneği'nin kuruluşu	72
On beş yıl sonra Türkiye'ye dönüyoruz	76

Yıllardır oturduğumuz semtten ayrılıyorz	79
Ev sahibi oluyorum.....	81
2000’li yıllar ve hüsrân.....	83
Bir televizyon programının düşündürdükleri	88
Emekliliğe doğru	92
İkinci kaza.....	95
Sağlık sorunları.....	98
Fabrika günlerinden.....	105
Spor kulübü anıları	108
Kıbrıs Barış Harekâtı’nın etkileri	113
Sıra dışı bir tatil.....	115
İki vatandaşlık hakkı.....	117
Avusturya hakkında kısa bir bilgi	120
Ülkemdeki değişimler	124
Bu düşmanlık neden?	126
Yurda dönüş planları.....	128
Avusturya’nın köpekbalıkları ve diğer şeyler	131
Veda ediyoruz.....	135
Albüm	139

Başlarken

Sevgili okurlar!

Elinizdeki bu kitapta, ömrünün yarısından çoğunu dünyanın bir ucunda geçiren bir gurbetçinin vatan hasretini sazının tellerine bağlayıp yıllarca nasıl türküleriyle gidermeye çalıştığını, Anadolumuzun her köşesinden kopup gelen vatandaşlarımızın zorluklarla uğraşıp Avustralya gibi uzak bir ülkede nasıl tutunduğunu okuyacaksınız.

Avustralya'ya gitmeden önce İş ve İşçi Bulma Kurumu'ndaki mülakatta iş bulma müdürüne bir soru yöneltmiştim:

– Oraya indiğimizde bizleri karşılayacak, Türk cemiyeti veya yetkilileri olacak mı?

Aynen şu cevabı vermişti:

– Hayır, orada kendi cemiyetinizi, her şeyinizi kendiniz kuracaksınız.

Nitekim de öyle oldu. Daha sonraları camilerimizi, spor kulübümüzü, musiki derneğimizi, cumartesi Türk okullarımızı, hatta tiyatromuzu bile kendi çabamızla kurduk.

Şunu da belirtelim ki bunları başarmamızda birçok konuda etnik gruplara kolaylıklar sağlayan ve çok kültürlülüğe önem veren Avustralya devletinin de katkısı olmuştur.

Yıllar sonra Avustralya ile Türkiye arasında kurulan dostluk tarihe mal olmuş niteliktedir. Bilhassa 1990'lı yıllarda Avustralya Harp Gazileri "R.S.L" kulüplerinin girişlerine, Mustafa Kemal Atatürk'ün Anzaklar için söylediği hitabenin konulması çok büyük bir yakınlaşma ve dostluk yaratmıştır. Bu dostluğun Türk toplumu üzerinde de iyi bir etkisi olmuştur.

Avustralya'da yaşayan Türk vatandaşlarımız da benim bildiğim kadarıyla Sydney'de toplumun antipatisini çekecek bir hareket içinde olmamışlardır. Yedi yıldır Türkiye'de olduğuma göre bizimle gidenler orada elli yılını doldurdu. Küçükler büyüdüler, okullara gidip meslek sahibi oldular, evlendiler ve aileler kurdular.

Eskiden büyüklerimiz "Nerede karnın doyarsa orası vatanındır" derlerdi. Artık onlar için Avustralya da ikinci vatan oldu.

Sydney'de geçirmiş olduğum kırk üç yılda yaşadıklarımı acı tatlı her yönüyle anlattığım bu kitapta gözden kaırdıklarım da olabilir, bunun için oradaki vatandaşlarımdan özür diliyor, öz vatanlarından hiçbir zaman kopmamalarını diliyor, hepsini hasretle kucaklıyorum.

Saygılarımla

Beşiri'deki çocukluk yıllarım

Yıl 1949, Siirt'in Beşiri kazasındayız. Babamın polis olduğunu, ablamın okuldan gelip benimle oyun oynadığını, oradaki insanların Kürtçe konuştuğumuzu, bayramlarda araba gibi tezgâhların üzerindeki kırmızı boyalı yumurtaları, sokakta yanan ateşin üzerinden atlayanları hâlâ hatırlıyorum. Toprak evlerin damları kiremitsiz düz olduğundan yaz geldiğinde damların üzerine cibinlikli karyolalar konulurdu. Evimizin üstünde iki karyola vardı; birisinde babamla annem, diğerinde ise ablamla ben yatardık. Çünkü yaz geldiğinde orada akrep çok olduğundan evlerin içinde yatılmıyor, sivrisinek çokluğundan da cibinlik geriliyordu.

Bir sabah erken kalkıp ablamla aşağı avluya inmiştik, sonra babam da aşağı indi. Ev sahibi amca ve eşi Fatma Teyze konuşurken yukardan annemin canhıraş feryadıyla irkilip yukarı çıktık. Annem, yatakları düzeltirken benim yastığımın altında avuç içi büyüklüğündeki akrebi görünce ister istemez çığlık atmış. Fatma Teyze'nin beyi koşup aşağıdan, büyükçe bir maşa getirip hareketsiz duran akrebi maşayla sıkıştırarak aşağıya indirdi. Orada, Beşiri'de daha yeni olduğumuz için birçok şeyi bilmiyorduk, gerçi büyüklerimize söylemişlerdir ama biz de çocuk olarak yavaş yavaş öğrenecektik.

Fatma Teyze'nin eşi olan amca bize bir şey gösterecekti, avluda toprağın üstüne ispirtoyla yuvarlak bir daire belirleyip ateşlediler ve akrebi dairenin ortasına bıraktılar. Ablamla birlikte korku dolu gözlerle bu olayın sonunu merakla izlemeye koyulduk. Akrep etrafı alev alev yanan daireden ne tarafa gitse çıkamıyordu, bir müddet sonra bir patlama sesi duyduk; akrep intihar etmiş,

kendisini sokup öldürmüştü. Fatma Teyze ve beyi bize bu konuda bazı öğütler verdi; mesela, evler toprak olduğu için odaların duvarlarında parmak kalınlığında delikler oluşmuş, akrepler gündüz o deliklere saklanırlarmış. “Sakin o deliklere parmağınızı sokmayın!” dediler. Ablamla birlikte söylenenleri can kulağıyla dinledik, hele de o akrebi gördükten sonra.

Bir gün civar köylerden olacak Fatma Teyze’ye çok küçük, beyaz, sevimli bir kuzu getirdiler; ablam da ben de kuzuyu çok sevmiştik. Fatma Teyze, “Kuzunun adını Gazi taksın” dediğinde hiç tereddüt etmeden, “Cumhuriyet olsun” demiştim. Cumhuriyet sözcüğünü nereden duyduğuma değil o yaşlarda bugün bile şaşırıyorum.

Cumhuriyet’i çok sevmiştik, o da ismine alışmış ve bizi sevmişti. Gel zaman git zaman Cumhuriyet’le o kadar kaynaştık ki nereye gitsem peşimden geliyordu; o tatlı sesiyle arada bir meliyor, hayatımıza neşe katıyordu; aileden biri olmuştu adeta.

Babam özel işleri için Ankara’ya gidip döndüğünde bize bazı hediyeler getirmişti. Annemin ve ablamın hediyeleri giyim eşyaları olurken bana da meşin top almıştı fakat evimize aldığı hediye büyük bir kutuydu. Babam kutuyu açarken içinden ne çıkacağını merakla bekliyorduk.

Babam kutuyu açıp “İşte size gramofon” dedi. Gramofonun ismini duyuyorduk ama çocuk aklımızla ne olduğunu bilmiyorduk.

Gramofon kurulup çalmaya başlayınca çok hoşumuza gitti. Evimiz, küçük kuzumuz Cumhuriyet’ten ve gramofondan sonra bir başka neşelenmişti. Tabii taş plaklarımız da vardı, o zamanın sanatçılarını bugün bile hatırlıyorum. Safiye Ayla, Münir Nureddin Selçuk, Celal Şahin, Malatyalı Fahri Kayahan, Celal Güzelses, Cemil Cankat aklımda kalanlar.

Henüz okula başlamamıştım ama babamın, ablamın söylemlerinden öğreniyordum. Gramofonun üzerinde “E.M.I” harfleri ve “Sahibinin Sesi” yazarmış; bir de köpek resmi vardı. Nerden bilebilirdim ki yıllar sonra Avustralya’da, Sydney’de aynı plak şirketinde ben de 45’lik plak dolduracağımı... Aynı plakları her gün çala çala ezberlemiştim, en çok da halk müziği severdim.

Beşiri küçük bir kaza diye geçiyordu o zamanlar, bugünkü kazaları karşılaştırdığınızda Beşiri bir köy gibiydi. Hatırladığım kadarıyla sağlı sollu dükkânlar vardı, onlar da ahşap barakalardı. Düz ve yeşil bir ovanın ortasında sarı boyalı büyük bir bina vardı; ara sıra babamın yanına o binaya gidiyordum, demek ki orası polis karakolu, kaymakamlık ve diğer resmi kurumları da içinde barındırıyordu.

Sabahları ekmek almaya tabii ki beni gönderiyorlardı. Evimizin iki yüz metre uzağında askeri bir karakol vardı, kapısında devamlı bir asker durur, bana çok heybetli görünürdü. Gelip geçerken onun yüzüne bakarak geçerdim. Askerlerden biri bir gün bana, “Annemi ve babamı keseceğim” demişti, çok korkmuştum. Koşarak eve geldim, ağlıyordum. Annem ve babam ne olduğunu sorunca onlara durumu anlattım. Babam, “Yok oğlum o iyi bir abidir, sana şaka yapmış” diyerek geçiştirdi ama aynı asker birkaç defa aynı şeyi tekrarlayınca babam elimden tutup beni nizamiyeye götürdü ve komutana durumu anlattı; bir daha da böyle bir şey olmadı.

Çocukluk anılarımın çoğu Beşiri’ye ait. Birkaç tane memur hanımı birbirlerine gidip geliyordu. Bir iki de orali komşu aile vardı. Annemin misafirlğe gittiği evlerin tavanlarında iri iri narlar, ayvalar asılı dururdu ve çok dikkat çekerdi. Odaya girdiğimde gözümü onlardan ayıramazdım ve annemin kulağına acıktığımı söyledim. Ev sahibi, “Ne oldu çocuğun bir isteğimi var?” diye sorar, içerden bir dilim ekmek ve büyük kesmeşekerlerden getirirdi. “Ben onlara değil, tavanda asılanlara acıktım” deyince ev sahibi kadın mahcup bir şekilde ve buruk bir ses tonuyla, “Ama onları alamayız ki” derdi.

Annem anlatıyordu; ben dört yaşındayken yine böyle bir misafirlikte odada çocuklarla oynuyormuşuz, benim yaşlarımdaki bir çocuk parmağını duvardaki bir deliğe sokmuş ve aniden bir çığlık sesi duyulmuş. Akrep sokmuş çocuğu, maalesef kurtaramamışlar.

Beş yaşına geldiğimde koştuğum zaman karnumda bir ağrı başlar, hastalanırdım. Annem köy tabiriyle, “Sende dalak var” derdi. Ben çocuk olduğum için anlamazdım. Midem bulanır, beni rahatsız ederdi.

Civar köylerden bize bazı zamanlar bir teyze gelirdi, annem de benim rahatsızlığımdan ona bahsedermiş. Kadıncağız beni de çok severdi; “Onu ben iyileştiririm” diyerek annemi ikna etmiş.

Bir yaz günüydü, beni alıp köye götürdü. Çadırlarda kalıyorlardı, bir sürü de koyunları vardı, yemyeşil bir ovada koyunlar yayılmış, çingirak sesleri ve ağustosböceklerinin ötüşlerinden başka bir şey duyulmuyordu.

Gece olmuş, ay ışığı bütün ovayı aydınlatmıştı; hayatımda yıldızları bu kadar yakın görmemiştim, yere düşecek gibilerdi. O teyze bana akşam otlardan bir yemek yapıp yedirdi, gece yarısında istifra ederek uyandım, içim dışıma çıktı tabiri vardır ya aynen öyle oldum, sonrasında bana ayran içirdiler. Sabah uyandığımda gayet iyiydim, sıcak sütü de içtikten sonra yola koyulduk. Birkaç saatlik yolculuktan sonra Beşiri’ye geldik.

Annem ve babam isteyerek gönderdikleri halde beni çok merak etmişlerdi. Annem sorduğunda ben cevaplıyor, hastalığımdan dışında yine de güzel zaman geçirdiğimi ve oraları anlatıyordum. Gerçekten de o sebze yemeğini yiyip istifra ettikten sonra hastalığımdan eser kalmadı. Bir de küçük kuzumuz Cumhuriyet’i getirenin beni köye götürən teyze olduğunu köydeki koyunları görünce anlamıştım. Sonradan kendisi de söylemişti zaten.

Beşiri’de günlerim dışarıda çocuklarla babamın Ankara’dan getirdiği topla oynamakla, avluda Cumhuriyet’le gramofon dinlemekle geçiyordu. Bir gün babam eve geldiğinde artık şark hizmetinin sona erdiğini, Ankara’ya dönmemiz gerektiğini söyleyince önce çok sevindik. Sonrasında ise sevincin yerini hüzün aldı; babam tayin haberini Fatma Teyze’ye ve beyine anlatınca onlar da çok üzüldüler. Onlardan ve Cumhuriyet’ten nasıl ayrılacaktım?

Bir zaman sonra ayrılık günü geldi, eşyalarımızı bir at arabasına yükledik; o günün eşyaları bir at arabasına sığıyormuş, bugün ise büyük kamyonlara sığmıyor. Ev sahibimizden ve komşularımızdan gözyaşları içinde ayrılıp yola koyulduk. Babam ve annem arabanın önüne, ablamla ben eşyaların üzerine oturduk. Yemyeşil ovaların arasından gidişimiz hâlâ gözümün önüne gelir.

Gideceğimiz yer Kurtalan tren istasyonuydu. Yolculuğumuz

pek uzun sürmedi. Babamın yıllık izinlerindeki gidip gelişimizden olacak Batman'ın Kurtalan ilçesinin ismini öğrenmiştik. Ablamla tren yolculuğunu çok sevdiğimizden bir an evvel tren istasyonuna gitmek istiyorduk. Eşyalarımızı trene verdikten sonra biz de kompartımanlara yerleştik. Uzun bir yolculuktan sonra Ankara'ya ulaştık.

İlkokula başlayış - 1950

Babamın tayini Çorum vilayetinin İskilip kazasına çıkmıştı. Ankara'da biten tren yolculuğunun ardından otobüsle Çorum'a, oradan da İskilip'e geldik.

İskilip'e yerleştikten sonra babam ablamı okula yazdırmıştı; ablam da okuluna birkaç günde alışmıştı bile. Daha sonraları sıra bana geldiğinde, babam ile annemin elimden tutup beni okula yazdırıp gözyaşları içinde bıraktıkları günü hiç unutamıyorum. Meğerse bir günlük heyecanmış. Alıştıktan sonra okulu çok sevmiştim.

Bu arada halkımızı da başka bir heyecan sarmış, seçimler olmuş, Demokrat Parti seçimi kazanmış, hükümeti kurmuş ve NATO'ya da girmiştik. Bunun karşılığında ise ülkemizden Kore'de başlayan savaşa asker göndermesi isteniyormuş. Yaşım küçük olmasına rağmen büyüklerin konuşmalarına ve radyo haberlerine kulak kabartıyor, can kulağıyla dinliyor, birisi aklımızda kalmasa diğeri kalıyordu. Halk radyolarının başına toplanıyor, günü gününe haberleri heyecanla takip ediyordu.

Her gün çalınan "Ankara'da yedim taze meyveyi", "İskilip üstünde bir kara bulut, ana ben gidiyom sen beni unut" gibi ayrılık türküleri kulağımıza yer etmişti.

Şu Sydney'e düşeli ben çile çektim, gülemedim Kara yazmışlar yazımı, çok uğraştım silemedim

Bu satırları yazan Orhan Gazi, bundan yaklaşık yarım asır önce
Samsun'dan kalkıp ta Avustralya'ya gitti, ekmek parası için...
Uçakla neredeyse bir günlük yol...

Takvimler 10 Haziran 1970'i gösteriyordu.

Tam 15 yıl Türkiye'ye dönemedi Orhan Gazi, zira yol uzun,
yolculuk masraflıydı...

Bu arada boş durmadı Avustralya'da: Sydney'deki ilk Türk restoranını
açtı... Avustralya'da çıkan ilk Türk plağına imza attı... Türk Musiki
Derneği'nin kurucularından oldu... Yeri geldi Türk spor kulübü için
çalıştı, yeri geldi tiyatro sahnesine çıktı... Kısaca vatan millet sevgisi
neyi gerektiriyorsa, yabancı ellerde Türkiye en iyi nasıl temsil
edilecekse o da onu yaptı.

Ömrünün yarısından fazlasını geçirdiği Avustralya ikinci memleketi
oldu. Çocukları orada doğdu, orada büyüdü...

Ama vatan hasreti ağır bastı, 43 yıl sonra doğduğu topraklara
kesin dönüş yaptı.

Ve yaşadıkları unutulmasın, örnek alınsın diye bu kitabı yazdı.

